

Shabbat en Joodse feestdagen in Berlijn

De vrijdagavonden en alle Joodse feestdagen werden bij ons thuis gevierd zoals het bij de orthodoxe families betaamt. En ze waren erg gezellig. Er werd gelezen of voorgelezen en spelletjes gedaan. Natuurlijk ontstak Mama de kaarsen en er werd door Papa kiddoesj (dat is de zegenspreuk over de wijn) gemaakt. De maaltijden waren uitgebreid en hadden vele gangen. Mama kon heel goed koken en bakken en besteedde daar vooral voor de feestdagen soms halve nachten aan. Op shabbat en feestdagen gingen wij geregeld naar onze synagoge in de Passauer Strasse, vlak bij de Kurfürstendamm. Shabbat namiddag werd bij mooi weer in de nabije 'Tiergarten' – een geweldig mooi aangelegd bos midden in de stad met wandelpaden, speeltuinen, cafés en de Zoo – gewandeld. Daar ontmoette dan iedereen van de Joodse gemeenschap van Berlijn. Daarna gingen wij koffie drinken en verrukkelijke gebakjes eten bij café DOBRIN op de Kurfürstendamm. Dat was een Joods befaamd café, die het lekkerste gebak van de hele stad hadden. De inrichting van dit café was buitengewoon luxueus en elegant met prachtige fauteuils, banken en kroonkandelaars etc.

Daar had Papa als vaste klant een rekening staan en hij behoefde op shabbat dus niet te betalen. Dit café was altijd propvol en natuurlijk werd het ook door veel Joden bezocht. DOBRIN werd in de Kristallnacht op 9 november 1938 totaal verwoest en uitgeplunderd en is nooit meer heropgericht.

Uit de schriftelijke herinneringen "Zolang er nog tranen zijn" met toestemming van de auteur - Hannelore Grünberg,, P. 6-7